

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ceremonien Van Den Heylighen Dienst Der Misse Bethoont Vyt De H. Schriftvre Ende De HH. Ovt-Vaders vande eerste 400. ende volghende jaeren

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1661

Het Vierde Capittel. Wordt bethoont uyt Schrifture, dat de Ceremonien, die de Roomsche Kercke ghebruyckt in den H. Dienst der Misse, goedt, ende prijsbaer zijn.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34059

Offerhande des Autaers doet. Oberfulckx dat blijft vast uyt Schyftuer (niet gelijk onse Weder-partij) die uytleght naer haer eyggen vernuft / ende verstant / maer ghelijck sp ober twaelf hondert ende vijftigh jaren verklaert is ghetweeft vanden H. Augustinus, ende de gheheele recht sinnighe Kercke / tot de welcke ons Moyses, Job, Jeremias, ende nameelijck Paulus seynt / om te wesen / wat wy moeten houden / ende volghen) dat blijft vast / seggh' ick / dat de Apostelen hebben Misse ghedaen / oft' 'twelck al een dinghen is) een Sacrificie hebben ghedaen / 'twelck inde boognaemste deelen / ende ceremonien ober-een-komt met de Misse, oft hedengdaeghs Sacrificie vande Roomsche Kercke.

HET VIERDE CAPITTEL.

Wordt bethoont uyt Schrifture, dat de Ceremonien, die de Roomsche Kercke ghebruyckt in den H. Dienst der Misse, goet, ende prijsbaer zijn.

Voer het fundament van dit teghentwoordigh Capittel / stelle ick eerst voer al / dit nae-volghende argument :

'Tis goet ende prijsbaer / nae te volghen / oft te verbeelden / 'tzy met woorden / oft met wercken / al het ghene dat Schyfture seynt / dat Christus den Heere ghedaen / oft gheseyt heeft voer / in / ende terstont nae de instellinghe van 't H. Sacrament / als te wesen in syne Passie / ende daer by belast heeft dat men 't soude nae-volghen.

Maer de Ceremonien die de H. Roomsche Kercke / nu ter tijde noch ghebruyckt in den H. Dienst vande Misse zijn anders niet als naevolghinghen / oft verbeeldinghen met woorden / oft met wercken / van al het ghene dat Schyfture seynt / dat Christus, voer / in / ende terstont nae d'instellinghe

van't H. Sacrament / heeft ghedaen / ende be-
heeft te doen.

Ergo de Ceremonien / die de H. Roomsche Kere-
ke / nu ter tijdt noch ghebruyckt inden H. Dien-
st van de Misse, zijn goet / ende prijsbaer.

De eerste propositie / oft boozstellinghe van de
argument / te weten / dat het goet, ende prijsbaer
nae te volghen, oft uyt te beelden met woorden, oft me-
wercken, 'ghene ons Christus heeft voor ghedaen, is
seker ende ghewis / dat dit niemandt en kan loo-
chen.

Soo come ick dan tot de tweede boozstellinghe
ende berhoone uyt Schryfture self / dat de Ceremo-
nien / die wy nu ter tijdt ghebruycken inden H.
Dienst van de Misse, niet anders en zijn als naevolghen-
ghen, oft uytbeeldinghen van't ghene Christus self, voor-
in, ende terstondt nae d'instellinghe van't H. Sacrament,
dat is in sijne Passie, heeft ghedaen,

Wat seght Schryfture van / dat onsen Heere
heeft ghedaen / een weynigh booz d'instellinghe
van't H. Sacrament.

Hoozt den H. Joannes spreken *Cap. 13. v. 4.* Hy stont
op, seyt hy / van het Avontmael, ende leyde sijne kle-
deren af, ende nemende eenen lijnen doeck, omgordde
hem selven. *V. 5.* Daer nae goot hy het water in't becken
ende begon de voeten der Discipelen te wasschen, ende
te drooghen met den lijnen doeck, daer mede hy omgort
was.

Wat was dit wasschen der voeten anders dan
ene enkele ceremonie / dooz de welke Christus
wilde bereckenen de supberheyt des herten / met
de welke men dit H. Sacrament moet ontfangen.

Maerom en is het niet goet / ende prijsbaer de-
se actie nae te volghen / oft uyt te beelden / aenge-
sien Christus daer uyt d'zuekelijk by-geboeght heeft
V. 15. Want ick hebb' u een exempel ghegheven, op dat
ghelijckerwijs ick u gedaen hebbe, ghy-lieden oock doet.
V. 14. Indien ick de Heere, ende Meester, uwe voeten ghe-
wasschen hebbe, soo moet ghy oock malckanders voeten
wasschen. Wat quaet kan hier in geleghen zijn /

dien wy dit ghebodt Christi volbrængen / oft dit
sijn exempel nae-bolghen ?

¶ Is waer dat wy in onse Misse de voeten metter
daer niet en wasschen van alle de ghene die daer
teghenwoordigh sijn; want/sedelijck sprekende/
dit en kan niet geschieden: wy onderhouden noch-
tans saerlijck dese ceremonie op den selvẽ dagh/
dat Christus die heestere wercke ghestelt / dat is/op
den donderdagh vooz't hoogh-tijdt van Paesschen.
Derhalven wat quaedt is daer in ghelegghen / dat
den Priester gaet van den Altaer/ghelijck Christus
is op-ghestaen van de tafel; dat den Priester af-
leght sijne ghewoonelijcke kleederen/gelijck Chri-
stus ghedaen heeft; dat den Priester aen treckt een
wit linnen kleet / ghelijck Christus oock mede ghe-
daen heeft; dat den Priester op-klimme tot den
Altaer om het broot ende wijn te veranderen in't
lichaem/ende bloet Christi,ghelijck Christus weder-
om is gaen sitten aen tafel / om het selve te doen;
kost hy het wasschen van de voeten niet achter-la-
ten? kost hy sijn lichaem ende bloet niet uyt ghe-
ben / sonder wederom te gaen sitten aen de tafel?
wie twijfelt daer aen; wat sijn dan dit anders
gheweest als ceremonien; wat is hier van al dit/
welck niet wel/ende lof-weerdighlijck en magh
nae-gebolghet worden / ende uytghebeeldt / ghe-
lijck wy doen in onse Misse ?

¶ Wat seght nu de Schryfture noch voozder / dat
Christus soude ghedaen / oft gheseydt hebben / inde
instellinghe self/van't H. Sacrament ?

¶ Hoozt den H. Mattheus *cap. 26. v. 26.* Ende als sy aten,
nam Jesus het broodt, ende gheseghent hebbende : *Lucas*
seght cap. 22. v. 19. Als hy ghedanckte hadde, brack hy het,
ende gaf het de Discipelen, ende seyde: Neemt, ende eet,
dat is mijn Lichaem *V. 27.* Ende hy nam den drinck-beker,
ende gedanckte hebbende, gaf haer dien, seggende: Drinckt
alle daer uyt, want dat is mijn bloet, des nieuwen Testa-
ments, het welck voor vele vergoten wordt, tot vergevin-
ghe der sonden. Dit ghedaen zijnde heeft hy daer by
gheboeght / soo *Lucas ghetuyghet cap. 22. v. 19.* ende
Paulus,

Paulus, 1. Corinth. 11. Doet dat tot mijnder gheachte
 Wat souden wy doen? Dat: te weten / het ghe-
 ghyt is hebt u sien vooz-doen: wat is dat? 1. de
 broot nemen inde handen. 2. dat segeuen. 3. dan
 segghen. 4. dat breken. 5. die woorden spreken: Dit
 mijn Lichaem: dan gelijcken doek den drinck-beke
 Dit altemael volghen wy na in onse Misse, want
 hier wederom / 'twelck niet goet en is / en prijsbaer
 Wat seght ten lesten Schysfusse / dat Christus
 soude ghedaen hebben terstont nae d'instellinghe
 daer't H. Sacrament / dat is / in sijn lijden / oft
 hy noch uytgonck uyt de eet-sale?

Wat sullen ons segghen de H. Euangelisten. Christus
 Mattheus cap. 26. v. 30. Sy hebben Lof-sanghen ghesongen
 hier mede seght den H. Mattheus is hy uyt gegaan
 nae den bergh van Oliveten. Hier is hy ghevallen
 op sijne knien. Luc. 22. v. 24. Hier is hy neder ghe-
 vallen ter aerden / plat op sijn aensicht. Matth. 26.
 v. 39. Hier heeft hy bymael herhaelt het selve ghe-
 bedt. Matth. 26. v. 43. Ende op dat ick vele andere
 loffelike actien: Christi betwijghe / die wy uyt
 beelden / op besondere daghen des jaers / als
 ter aerden vallen, op den goeden Wybagh / in den
 Gods dienste / &c. Als Christus ten hongh aen het
 Cruys / dat is / als hy het Testament / 'twelck hy
 in't leste Avondmael hadde ghemaect / met sijn
 bloed moest bevestighen / ende besegghelen / want
 heeft hy ghedaen: nu heeft hy ghesweghen / dan
 heeft hy ghesproken / nu heeft hy ghebeden in't
 begheerlyck / dan heeft hy ghebeden: met supder
 stemme / nu heeft hy sich ghekeert tot den hemel-
 schen Vader / dan tot de menschen / als namelijk
 tot sijne Moeder / tot Joannem, tot den moorder
 uyt / &c.

Wat is hier van alle dese uytwendighe actien
 'twelck niet goet / ende prijsbaer eiris nae te vol-
 ggen / oft uyt te beelden: heeft den H. Paulus, uyt den
 mond Christi ons niet belast. 1. Corinth. 11. v. 26. Dat
 wy de doode Christi souden verkondighen, soo diekwils
 als wy dit broodt souden eten, ende desen drinck-beke
 drincken.

drincken? Wat meent onse Weder-partije dat Paulus ons hier belast/ als hy seght/ dat wy de doot des Heeren souden verkondighen? meent sy misschien dat hy ons hier belast/ dat wy syne doot souden verkondighen alleen met den monde / ende niet kenbaer maecten dooz andere uytwendighe teekenen: soo is sy machtigh bedrogen, want dit woordetken verkondighen, en beteekent niet alleen inde Schryftuer/ uyt spreken met den monde, maer wordt inde Schryftuer dickwils oock ghebruyckt booz kenbaer maecten door uytwendighe teekenen.

Siet *Psal. 97. v. 6.* De hemelen verkondighen sijne gerechticheydt.

Siet *Ps. 10. v. 2.* Het firmament verkondigt sijne werckē.

Siet *Osee 4. v. 12.* Sijnen stock heeft het hem verkondigt.

Wat is dit anders te segghen / als kenbaer gemaect door uytwendighe teekenen? Hoe sal myn Partije konnen bewijzen / dat Paulus alleen belast/ dat wy de doot des Heeren souden verkondighen met den monde/ ende niet met uytwendighe teekenen / aenghesten dat dit woordetken verkondighen inde Schryftuer/ soo booz het een wort ghebruyckt/ als booz het ander/ wy nemen de Schryfture aen/ soo sy leyt; sy verstaet dooz verkondighen, ende uyt spreken met den monde, ende kenbaer maecten door andere uytwendighe teekenen, wy doen dat alle beyde inden *H. Dienst* bande Misse, als wy niet alleen met de woorden en verhalen de doot des Heeren/ maer die oock upbeelden dooz ceremonien/ naevolghende de actien die Christus self/ boort/ in/ ende terstout naer d'instellinghe van't *H. Sacrament*/ dat is in sijn lijden/ oft doot/ heeft ghebruyckt/ ende dit naevolghen/ oft upbeelden van dieghelijcke Christi actien / en kan anders niet zijn / als goet ende prijsbaer/ soo alle redelijck mensch wy moet toestemmen/ ergo alle onse ceremonien/ oft uytwendighe actien / die wy ghebruycken inden *H. Dienst* bande Misse, zijn goet ende prijsbaer/ ende die volghende in gheender maniere *Superstitie*/ oft *Afgoderije*.